

Tolmin, 30. 10. 2018

»Kdo lahko dela na nedeljo in na dela proste dni?«

Kolektivna pogodba dejavnosti trgovine (KPDTS), ki velja od 15. avgusta 2018 postavlja omejitve za zaposlene v trgovini glede dela na nedeljo in na dela proste dni ter opredeljuje izjeme, ko je delo, kljub omejitvam, dovoljeno.

KPDTS velja za vse delodajalce (člane podpisnikov), ki imajo skladno z zakonom kot glavno dejavnost registrirano področje trgovinske dejavnosti G:

- 45 Trgovina z motornimi vozili in popravila motornih vozil,
- 46 Posredništvo in trgovina na debelo, razen z motornimi vozili in
- 47 Trgovina na drobno, razen z motornimi vozili.

Nova kolektivna pogodba (41. člen) določa, da **delo na nedelje in na praznike, ki so z zakonom določeni kot dela prosti dnevi** delodajalec ne sme naložiti:

- delavcu, ki skrbi za otroka do treh let starosti. Takšno delo se delavcu lahko omogoči na podlagi njegove izrecne pisne pobude, ki jo delavec lahko kadarkoli prekliče,
- delavki, v času nosečnosti in še eno leto po porodu, oziroma ves čas ko doji otroka,
- enemu od delavcev – staršev, ki ima hudo bolnega otroka ali otroka s telesno ali duševno prizadetostjo, in ki živi sam z otrokom ter skrbi za njegovo vzgojo in varstvo.

Starši otrok do treh let lahko delajo na nedeljo ali na dela proste dni samo ob podaji **svojega soglasja**.

Ostali zaposleni pa lahko v skladu z letnim razporedom delovnega časa delajo

- največ **2 nedelji v mesecu** in
- največ **20 nedelj v letu**.

Te omejitve **ne veljajo za nosilca dejavnosti in njegove družinske člane**, kot jih določa Zakon o delovnih razmerjih.

Ostale izjeme za katere ne veljajo omejitve za nedeljsko in delo ob praznikih:

- opravljajo dela, kot jih nalagajo posebni predpisi (npr. dostava zdravil, oskrba živali, zahteve, kot izhajajo iz koncesij ...);
- opravljajo naloge neposredno povezane z dejavnostmi, ki izhajajo iz predpisov, ki urejajo področje energetike in komunale;
- opravljajo delo v prodajalnah, ki bi se po Zakonu o preoblikovanju prostih carinskih prodajaln na cestnih mejnih prehodih z državami članicami Evropskih skupnosti, ki delujejo v okviru Evropske unije, v mejne prodajalne in posebnih ukrepih nadzora teh prodajaln (Uradni list RS, št. 62/01) lokacijsko šteje kot mejne prodajalne, ter v prodajalnah, ki bi se po Carinskem zakonu (Uradni list RS, št. 1/95, 28/95, 32/99 in 40/99) lokacijsko šteje kot proste carinske prodajalne;

- pripravljajo in pečejo kruh, slaščice ... v okviru zaključenega proizvodnega procesa za potrebe prodajalne, pri čemer delavci ne ponujajo ali ne prodajajo izdelkov neposredno potrošniku oziroma ne opravljajo drugih opravil v okviru prodajnega prostora;
- pripravljajo mesne pripravke ... v okviru zaključenega proizvodnega procesa za potrebe prodajalne, pri čemer delavci ne ponujajo ali ne prodajajo izdelkov neposredno potrošniku oziroma ne opravljajo drugih opravil v okviru prodajnega prostora;
- opravljajo naloge v transportu, distribuciji blaga ali skladišču, v okviru zaključenega proizvodnega procesa za potrebe prodajalne;
- opravljajo naloge zagotavljanja varnosti oseb in premoženja;
- opravljajo naloge, povezane s podporo potrošniku pri izvajanju spletne prodaje;
- opravljajo naloge polnjenja prodajnih avtomatov;
- opravljajo prodajo na stojnicah in tržnicah;
- opravljajo delo v prodajalnah, ki zagotavljajo oskrbo gostov znotraj kampov;
- izvajajo nastope, predstavitve ali prodajo pri poslovnih partnerjih, na sejnih ali prireditvah doma ali v tujini.

Delavci, ki opravljajo prodajo **na bencinskih servisih** (in ne spadajo med zaposlene, za katere ne veljajo omejitve ali prepoved glede dela v nedeljo ali na dela prost dan) lahko delajo **največ 26 nedelj v letu**. Lahko pa delajo tudi več, če podajo delodajalcu pisno soglasje za delo izven navedene omejitve. Prav tako za te delavce ne veljajo omejitve iz 43. člena, ki prepoveduje delo na praznike, ki so z zakonom določeni kot dela prosti dnevi in na dneve, ki so z zakonom določeni kot dela prosti dnevi.

Poleg izjem lahko torej delajo vsi, ki niso redno zaposleni: upokojeanci (na podlagi pogodbe o občasnem in začasnem delu upokojeancev), študentje in dijaki (na podlagi študentske napotnice) in tisti, ki lahko opravljajo kratkotrajno delo.

V primeru **kršitev določil** nedeljskega in prazničnega dela mora delodajalec delavcu v naslednjem mesecu, ki sledi kršitvi, izplačati znesek v višini 500 %, upoštevajoč osnovno plačo delavca oziroma ustrezne urne postavke (45. člen KPDTs). Za tak prekršek je po 11. točki 218. člena Zakona o delovnih razmerjih zagrožena globa od 1.500 EUR do 4.000 EUR.

Vir: [Kolektivna pogodba dejavnosti trgovine Slovenije](#)

*Nežika Kavčič, Posoški razvojni center
SPOT svetovanje Goriška*